

BISNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - voorontwerp besluit van de Vlaamse Regering tot bepaling van
 een bijkomende subcategorie van gebiedsaanduiding
 - Principiële goedkeuring

Samenvatting

Artikel 2.2.6 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bevat de “categorieën van gebiedsaanduiding” die verplicht moeten worden gebruikt bij opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen. Elk stedenbouwkundig voorschrift moet ressorteren onder één van de categorieën of subcategorieën van gebiedsaanduiding.

Er bestaat betwisting over de categorie waaronder “agrarische gebieden met overdruk natuurverweving” en “agrarische gebieden met ecologisch belang” moeten worden ondergebracht.

Daarom creëert dit besluit bijkomende subcategorieën binnen de categorie “landbouw” waarin de betrokken voorschriften kunnen worden ondergebracht.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Dit dossier heeft betrekking op het beleidsveld ruimtelijke ordening.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2025/190 van 6 juni 2025.

Het advies van de Inspectie van Financiën, gegeven op 6 juni 2025, wordt besproken in punt 3A.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

De bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) voorzien dat binnen de vooropgestelde 750.000 ha agrarisch gebied (bestemmingscategorie 'landbouw') maximum 70.000 ha via een overdruk op de bestemming als "natuurverwevingsgebied" zal aangeduid worden. Die aanduiding houdt in dat in die agrarische gebieden ook natuurwaarden belangrijk zijn en past binnen de differentiatie van de agrarische structuur die het RSV beoogde. De agrarische gebieden met overdruk natuurverwevingsgebied zijn dus volgens het RSV een onderdeel van de 750.000 ha agrarisch gebied binnen de bestemmingscategorie 'landbouw'.

In het richtinggevend gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen wordt gesteld dat natuurlijke en agrarische structuur elkaar overlappen in de gebieden met overdruk natuurverwevingsgebied. Ze komen dus verweven voor.

In (gewestelijke) ruimtelijke uitvoeringsplannen wordt soms gebruik gemaakt van het voorschrift "agrarisch gebied met ecologisch belang" dat eerder al in gewestplanwijzigingen werd gebruikt. Met dergelijk voorschrift wordt een gebied bestemd voor de beroepslandbouw, met dien verstande dat aan de uitoefening van die beroepslandbouw randvoorwaarden worden gesteld in functie van de instandhouding of het herstel van natuurwaarden die aanwezig zijn of waren in het betrokken gebied. Deze aanduiding past, net als de aanduiding van agrarische gebieden met overdruk natuurverweving, in de door het RSV beoogde differentiatie van de agrarische structuur.

In de typevoorschriften die als bijlage zijn gevoegd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 11 april 2008 tot vaststelling van de nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen, worden landbouw en natuur "nevengeschikte functies" genoemd in de agrarische gebieden met overdruk natuurverweving. Het voorschrift wordt echter duidelijk tot de groep voorschriften voor agrarisch gebied gerekend. Er zijn vier typevoorschriften voorzien in de categorie van gebiedsaanduiding "landbouw". "Overdruk natuurverweving op landbouw" is als vierde type (4.4) weergegeven onder de categorie "4. Landbouw". Merk op dat in het typevoorschriftenbesluit van 2008 dus reeds sprake is van het begrip "categorie van gebiedsaanduiding".

De gebiedsaanduiding "Agrarisch gebied met ecologisch belang" is niet opgenomen in de typevoorschriften. Daar waar het voorschrift gebruikt werd in gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, worden landbouw en natuur in de toelichting bij het voorschrift "nevengeschikte functies" genoemd.

Met het decreet van 27 maart 2009 tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid werd in het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening (daarna gecoördineerd tot de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening) een opsomming van categorieën van gebiedsaanduiding ingevoerd. Voortaan moest elk stedenbouwkundig voorschrift dat gebruikt werd in een ruimtelijk uitvoeringsplan onder één van die gebiedscategorieën ondergebracht worden. Die regeling is thans te vinden in artikel 2.2.6 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. Gelet op de hierboven aangehaalde vermeldingen in het RSV werden de agrarische gebieden met overdruk natuurverweving die aangeduid werden in (gewestelijke) ruimtelijke uitvoeringsplannen ondergebracht onder de categorie van gebiedsaanduiding "landbouw".

Bij arrest nr. 237.639 van 14 maart 2017 vernietigde de Raad van State een (gemeentelijk) ruimtelijk uitvoeringsplan waarin agrarisch gebied met ecologisch belang was aangeduid, omdat het betrokken voorschrift was ondergebracht onder de categorie van gebiedsaanduiding "landbouw". De Raad was van oordeel dat, gelet op de bewoordingen van het voorschrift en de toelichting bij het voorschrift, agrarische activiteiten en natuurbehoud en -ontwikkeling beide als hoofdbestemmingen moeten worden beschouwd waardoor het voorschrift onterecht was ondergebracht onder de subcategorie

van gebiedsaanduiding “agrarisch gebied” (“in hoofdzaak bestemd voor beroepslandbouw”) binnen de hoofdcategorie “landbouw”. De Raad oordeelde dat door deze foutieve toewijzing het betrokken onderdeel van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan onwettig was. Naar aanleiding van dit arrest is sindsdien de gebiedsaanduiding agrarisch gebied met ecologisch belang (in gewestelijke RUPs) ondergebracht onder de (hoofd)categorie “overig groen”, meer bepaald onder de subcategorie “gemengd open ruimtegebied”. Deze subcategorie betreft volgens huidig artikel 2.2.6, §2, tweede lid, 6°, a), VCRO: “gemengd openruimtegebied, waarbij natuurbehoud, bosbouw, landschapszorg, landbouw en recreatie nevengeschikte functies zijn”.

Er is dus, voor wat betreft de agrarische gebieden met ecologisch belang maar ook voor de agrarische gebieden met overdruk natuurverweving, een discrepantie tussen enerzijds de gebiedscategorisering die in lijn ligt met het Raad van State-arrest uit 2017 en anderzijds een categorisering die rekening houdt met het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen waarbij agrarische gebieden met ecologisch belang of met overdruk natuurverweving behoren deel uitmaken van de agrarische structuur.

Voorliggend besluit strekt ertoe te verduidelijken dat de agrarische gebieden met overdruk natuurverweving wel degelijk tot de agrarische gebieden moeten worden gerekend, zoals ook door het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen bedoeld. Hiertoe is het aangewezen binnen de categorie van gebiedsaanduiding “landbouw” een bijkomende subcategorieën te onderscheiden die specifiek bedoeld is voor gebieden die wel degelijk bestemd zijn voor beroepslandbouw, maar waar instandhouding, ontwikkeling en herstel van natuur- en landschapswaarden toegelaten zijn, en/of waar aan de uitoefening van de beroepslandbouw randvoorwaarden worden gesteld in functie van die natuur- of landschapswaarden. Deze voorwaarden kunnen desgevallend een bouwverbod inhouden (vgl. met de bouwvrije agrarische gebieden). Met artikel 2.2.6, §2, vierde lid, VCRO heeft de decreetgever de Vlaamse Regering gemachtigd om bijkomende subcategorieën van gebiedsaanduiding te bepalen. Door deze subcategorie van gebiedsaanduiding te bepalen, is er duidelijkheid over de (sub)categorie waarin de (gebieden beheerst door de) voorschriften agrarisch gebied met overdruk natuurverweving of met ecologisch belang moeten ondergebracht worden.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1 van het voorontwerp besluit creëert, in opvolging van de nood zoals in de in de algemene toelichting beschreven, bijkomende subcategorieën van gebiedsaanduiding binnen de (hoofd)categorie landbouw.

Artikel 2 van het voorontwerp bevat de gebruikelijke uitvoeringsregeling.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel heeft geen financiële weerslag. Het onderbrengen van een stedenbouwkundig voorschrift in een (sub)categorie van gebiedsaanduiding is een verplicht onderdeel van de opmaak en redactie van ruimtelijke uitvoeringsplannen, de enige impact van voorliggend besluit is een duidelijke toewijzing. De ingreep heeft geen effect op het aantal op te maken plannen noch op de benodigde tijd of personeelsinszet voor de opmaak van die plannen.

Bij advies van 6 juni 2025 heeft de Inspecteur van Financiën de afwezigheid van een financiële weerslag bevestigd.

B. ESR-TOETS

Er is geen relatie met of invloed op de toepassing van het Europese stelsel van nationale en regionale rekeningen.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel heeft geen impact op het personeel van de Vlaamse Overheid. Het onderbrengen van een stedenbouwkundig voorschrift in een (sub)categorie van gebiedsaanduiding is een verplicht onderdeel van de opmaak en redactie van ruimtelijke uitvoeringsplannen, de enige impact van voorliggend besluit is een duidelijke toewijzing. De ingreep heeft geen effect op het aantal op te maken plannen noch op de benodigde tijd of personeelsinszet voor de opmaak van die plannen.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel heeft geen impact op de lokale en provinciale besturen. Het onderbrengen van een stedenbouwkundig voorschrift in een (sub)categorie van gebiedsaanduiding is een verplicht onderdeel van de opmaak en redactie van ruimtelijke uitvoeringsplannen, de enige impact van voorliggend besluit is een duidelijke toewijzing. De ingreep heeft geen effect op het aantal op te maken plannen noch op de benodigde tijd of personeelsinszet voor de opmaak van die plannen.

4 VERDER TRAJECT

Over het voorontwerp van besluit wordt het advies van de Raad van State, afdeling wetgeving ingewonnen. Dit advies wordt gevraagd met toepassing van een termijn van 30 dagen.

Voor de duidelijkheid en helderheid zullen de subcategorieën nadien ook via decreet toegevoegd worden aan de VCRO art. 2.2.6. § 2.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan bovengenoemd voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot bepaling van bijkomende subcategorieën van gebiedsaanduiding;
- 2° de Vlaamse minister van omgeving en landbouw te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Raad van State in te winnen, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS

Bijlagen

- voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot bepaling van een bijkomende subcategorie van gebiedsaanduiding;
- het advies van de Inspectie van Financiën d.d. 06/06/25.